

LES DONES AL MÓN RURAL: LIDERANT EL CAMÍ CAP A UN FUTUR SOSTENIBLE

Avui, 15 d'octubre, commemorem el Dia Internacional de la Dona Rural, una jornada dedicada a reconèixer i celebrar les contribucions crucials de les dones en els entorns rurals. Aquesta celebració pren un significat especial en un món on, massa sovint, la dona rural ha estat invisibilitzada, relegada a rols tradicionals i subestimada en les seves capacitats.

Històricament, se les considerava no aptes per al treball a la terra o per al desenvolupament de negocis propis, situant-les com a guardianes de la llar i la família. Malgrat aquesta limitació percebuda, moltes vegades, les dones rurals assumeixen la major part de les tasques, tant dins de casa com en les terres de cultiu, sense que el seu treball sigui degudament reconegut.

A més a més, no podem oblidar-nos de l'atemporalitat inherent als pobles rurals. Els seus costums i tradicions, sovint immutables, poden crear una doble invisibilització per a la dona: per ser dona i per viure en un entorn rural. Aquesta

dualitat fa que moltes vegades les seves veus siguin silenciades o ignorades.

És imperatiu donar veu a aquestes dones rurals, són agents essencials per a la construcció d'un país agrícola conscient de la importància de la terra. Amb la seva dedicació, no només mantenen viva la cultura i les tradicions en petites poblacions, sinó que també impulsen el país cap a la igualtat, el desenvolupament i l'empoderament. En aquest article, explorarem les experiències, les lluites i els èxits de les dones rurals. Des d'emprenedores valentes fins a treballadores incansables del camp, cadascuna d'elles

contribueix a teixir el futur de les comunitats agrícoles.

La Invisibilització Històrica de les Dones Rurals

Històricament, les dones rurals han estat relegades a rols tradicionals i sovint invisibilitzades en les seves contribucions essencials a la vida rural. Ella era responsable de l'atenció a tota la família, incloent-hi avis, fills i altres familiars. Les seves responsabilitats abraçaven des de les feines de la casa fins a la cura dels animals petits com conills, gallines i cabres. Tot això, malgrat la manca d'independència econòmica.

D'altra banda, el pare o l'home, que portava la gestió econòmica, tenia el control dels diners en efectiu i assumia la responsabilitat dels animals més grans com les vaques i els porcs. Aquesta divisió de rols reflectia una estructura patriarcal que sovint relegava les dones a un segon pla. Moltes vegades, les dones rurals assumien la major part de les tasques, tant dins de casa com en les terres de cultiu, sense que el seu treball sigues degudament reconegut. Els relats històrics i les vivències testimonials demostren que la vida a pagès era extraordinàriament dura per a les dones rurals. La seva dedicació a les múltiples tasques

Maneja Juvanteny, G. (2021, 13 de marzo). Osona.

diàries no deixava temps per a la seva pròpia independència o desenvolupament personal. Aquesta realitat subratlla la necessitat d'abordar i superar la invisibilitat històrica de les dones rurals, donant veu a les seves experiències i reconeixent el seu paper vital en la construcció de la "Nova Ruralitat".

El Paper Essencial de les Dones Rurals

Les dones rurals exerceixen un paper essencial, abastant una àmplia gamma de responsabilitats en les terres familiars. Actualment, moltes d'elles assumeixen la tasca vital de gestionar tota la documentació i comptabilitat de les explotacions agràries, sense rebre una remuneració ni cotitzar per aquest treball. Aquesta realitat posa de manifest una desigualtat latent que cal abordar, donant visibilitat a aquesta contribució invisible.

És important reconèixer que les dones no només ocupen rols en les tasques de manufactura sinó també en posicions de lideratge, administració i organització dins de les empreses agràries. Aporten una perspectiva única i una sensibilitat ambiental que pot ser diferent de les empreses liderades per homes. La seva participació en àmbits com la comptabilitat, l'administració i el lideratge és clau per a la diversificació i sostenibilitat de les explotacions agràries.

Diverses associacions lluiten per promoure la formació integral de les dones en aquest àmbit, buscant no només reforçar les seves habilitats tècniques sinó també fomentar el seu accés a rols de lideratge. És destacable que aquest impuls formatiu abasta àrees com l'agricultura i l'administració, reconeixent que les dones poden liderar no només en la producció sinó també en la gestió eficient dels recursos i la direcció de les explotacions.

La Realitat Durant la Pandèmia

Enmig de la pandèmia, les dones continuen portant el pes de les cures, tant formals com informals, i la manca de serveis bàsics al món rural s'ha agreujat. Aquesta secció destaca la nova dificultat que impedeix l'arrelament al món rural i com les crisis poden ser oportunitats per accelerar canvis urgents.

Amb la Covid-19, ha sorgit una clara demanda i aposta pels productes locals de qualitat, la venda de proximitat i el km 0, contribuint sense dubte a la revalorització del món rural i el sector primari. Cal tenir en compte el paper crucial que les dones ocupen en aquest àmbit i assegurar-ne la continuïtat. Hem de reconèixer tot allò que garanteix i impulsa el desenvolupament rural, més enllà de la producció d'aliments: la conservació dels espais, la biodiversitat, els paisatges, i la sostenibilitat en la gestió dels recursos naturals.

Ecofeminisme i la Nova Ruralitat

L'ecofeminisme no només busca la igualtat de gènere sinó que també destaca la interconnexió entre l'opressió de les dones i la degradació del medi ambient. Aprofundeix en qüestions com el rol actiu de les dones en la protecció del medi ambient, els efectes diferenciats del canvi climàtic en les dones i el biaix de gènere en àmbits com la propietat de la terra i la presa de decisions ambientals.

Des de la seva concepció a la dècada de 1970, l'ecofeminisme ha evolucionat, abraçant temes com la salut de les dones exposades a contaminants, i qüestionant les bases del sistema socioeconòmic actual, on el capitalisme i el patriarcat es consideren interconnectats i opressors.

En el món rural, les dones juguen un paper clau en aquesta filosofia. Destaquen com a impulsores d'una agricultura i comerç més sostenibles, posant de manifest la importància de les dones en la construcció d'un futur ambientalment conscient. Amb la seva participació, no només aporten una perspectiva diferent sinó que també lideren moviments com la venda de proximitat, reforçant les economies locals i contribuint a la preservació del territori. Aquest enfocament, impulsat per les dones rurals, consolida l'ecofeminisme com una

força transformadora en la creació d'un món més just i sostenible.

Combatre les Desigualtats i Millorar les Condicions de Vida

Es posen de manifest les desigualtats que enfronten les dones rurals, incloent-hi la bretxa salarial, la doble jornada i la violència masclista. S'explora com millorar les condicions de vida, destacant la importància de treball, emprenedoria, serveis de qualitat, connexió a internet i la lluita contra la violència masclista.

1. Treball i Emprenedoria:

Problemes com la bretxa salarial, la doble jornada, el dèficit de formació i la violència masclista s'accentuen a les zones menys poblades. Les dones enfronten una discriminació salarial de gènere més accentuada que a les ciutats. Amb moltes dones ocupant posicions inferiors en la jerarquia laboral. La seva activitat, moltes vegades invisible, contribueix al treball no retribuït.

2. Serveis de Qualitat:

Facilitar l'accés a la sanitat, l'ensenyament i béns de consum bàsics milloraria enormement la vida de moltes dones rurals. La concentració d'instal·lacions i millorar el transport públic, incloent-hi el desenvolupament de trens regionals, seria crucial per frenar la despoblació. Promoure l'arribada de nous pobladors contribuiria a

revitalitzar les economies rurals i salvar serveis essencials com escoles, centres de salut i sucursals bancàries.

3. Connexió a Internet:

La demanda generalitzada al món rural és disposar d'una connexió a Internet de qualitat que faciliti el teletreball i l'accés a la informació. Internet és un aliat vital contra la despoblació.

4. Combatre la Violència Masclista:

Les dones dels pobles són víctimes més freqüents de violència masclista que les de zones urbanes. Propostes per reduir el nombre de víctimes inclouen la implementació d'un programa format per professionals de la salut, serveis socials i forces de seguretat al medi rural. També es destaca la importància de retornar les competències als ajuntaments per lluitar contra la violència de gènere i donar suport a les associacions de dones rurals per desenvolupar programes de prevenció i campanyes d'empoderament adaptades al medi rural.

Conclusió:

A través d'aquesta exploració detallada de les dones rurals, emergeix la crida a reconèixer,

valorar i actuar per abordar les desigualtats que enfronten aquests membres essencials de les comunitats rurals.

Històricament invisibilitzades i relegades a rols tradicionals, les dones rurals han superat desafiaments enormes. Des de la vida a pagès fins a la gestió vital de les explotacions agràries, les seves contribucions sovint passen desapercbudes.

Malgrat els progressos, persisteixen les desigualtats com la bretxa salarial i la violència masclista. Per millorar les condicions de vida, es destaquen passos concrets: empenedoria, serveis de qualitat, connexió a Internet i lluita contra la violència masclista.

En resum, aquest article crida a transformar aquesta consciència en acció, reconeixent les dones rurals com a agents de canvi cap a un futur sostenible. La seva dedicació i lideratge han de ser part integral de les polítiques que configuren la nova ruralitat, on la igualtat i l'empoderament defineixen la norma.

Alba Torrelles Serra

Ciències Polítiques

Intervenció interdisciplinària de la violència de gènere (VIU)

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

L'ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades per els seus col·laboradors.

Referències:

Juny, R. (2022, 4 de març). La dona al món rural: realitats i expectatives. pime al dia.
<https://www.pimealdia.org/la-dona-al-mon-rural-realitats-i-expectatives/>

Alternativas Económicas. (2018, juny). Dona rural.
<https://alternativaseconomicas.coop/articulo/dona-rural/dona-rural>

Biblioteca Virtual de la Diputació de Barcelona. (2019, octubre 1). L'Abans i l'ara de les dones rurals.
<https://bibliotecavirtual.diba.cat/espais-naturals/abans-i-ara-de-les-dones-rurals>

Associació de Dones Rurals. (2019, agost 24). Apoderament de les dones rurals per un canvi de model. <https://www.youtube.com/watch?v=rF8wWf5BSXQ>

Novillo, C. (2020, febrer 20). Qué es el ecofeminismo. EcoLogia Verde.
<https://www.ecologiaverde.com/que-es-el-ecofeminismo-2078.html>

Villasante, P. (2018, 25 de decembre). El ecofeminismo: ¿qué es? La Mente es Maravillosa.
<https://lamenteesmaravillosa.com/el-ecofeminismo-que-es/>